# הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רפח

ג הַבָּהוֹת מְיֻמָּנֵי בְּפֶרֶק א׳ מֵהִלְכוֹת תַּעֲנִית (אות ב).
ד בְּרָכוֹת ל״א ע״ב).
ה שָׁם. ו הַרְשָׁב״א (שם ד״ה מאי תקנתיה).

ג [1]אָדָם הַמִּתְעַנֶּה בְּכָל יוֹם (ה) וַאֲכִילָה בְּשַׁבָּת * צָעַר הוּא לוֹ מִפְּנֵי שִׁנּוּי וָסָת (פְּרוּשׁ, דְּבַר קָבוּעַ), יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁרָאוּ כַּמָּה חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה שֶׁהִתְעַנּוּ בְּשַׁבָּת מִטַּעַם זֶה, וְכֵן אָמְרוּ שֶׁכָּךְ הָיָה עוֹשֶׂה הָרַב רַבִּי יְהוּדָה הֶחָסִיד זַ״ל: ד (ו) [2]מֻתָּר לְהִתְעַנּוֹת בּוֹ (ג) (ז) תַּעֲנִית חֲלוֹם כְּדֵי שֶׁיְּקָרֵע גְּזַר דִּינוֹ, [3]וְצָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת (ד) (ח) * בְּיוֹם רִאשׁוֹן כְּדֵי שֶׁיִּתְכַּפֵּר לוֹ * מַה שֶּׁבִּטֵּל עֹנֶג שַׁבָּת. [4]וְאִם תִּשַּׁשׁ כֹּחוֹ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְעַנּוֹת שְׁנֵי יָמִים רְצוּפִים, לֹא יִתְעַנֶּה בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וְיִתְעַנֶּה אַחַר כָּךְ. הַגָּהּ: וְכָל שֶׁכֵּן אִם הָיָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן (ה) (ט) חֲנֻכָּה (י) אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ אוֹ פּוּרִים אוֹ יוֹם טוֹב אֲפִלּוּ יוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת, שֶׁאֵין לְהִתְעַנּוֹת (יא) עַד אַחַר כָּךְ. *וְיֵשׁ אוֹמְרִים מִי שֶׁיֵּשׁ שִׁנַּת צָהֳרַיִם וְחָלַם לוֹ חֲלוֹם רָע, יִתְעַנֶּה (יב) מֵחֲצִי (ו) [ז] הַיּוֹם (יג) עַד חֲצִי הַלַּיְלָה וְאָז יִבְדֹּיל, (יד) וּבְיוֹם הָרִאשׁוֹן יִתְעַנֶּה כְּאִלּוּ הִתְעַנָּה כָּל

## שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד [ו] **הַיּוֹם.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיִן בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ט) אִם אֵרַע בְּשַׁבָּת הַסְּמוּךְ לְיוֹם טוֹב וְעַל כָּל פָּנִים בַּעֲשָׂרִים הַסְּמוּךְ לְיוֹם טוֹב שֵׁנִי, יֵשׁ לְהָקֵל לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אֶחָד לִבְד לְכַפָּרָה. וְעַיִן בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם בְּשֵׁם בֵּית יְהוּדָה (או״ח סי׳ נב) בְּאִם חָלַם בְּעֶרֶב פֶּסַח אֶחָד חֲצוֹת, לֹא יִתְעַנֶּה בַּלַּיְלָה מִשּׁוּם מִצְוַת מַצָּה, וְכֵן כָּתַב בְּיַד אֵלִיָּהוּ סִימָן ל״ב, וְעַיִן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ט) בְּשֵׁם דִּבֵּר מֹשֶׁה (מ״א או״ח סי׳ מב) מִי שֶׁחָלַם בְּצָפְרִים בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יִתְעַנֶּה מֵחֲצִי הַיּוֹם עַד חֲצִי הַלַּיְלָה, וְאַחַר כָּךְ יְקַדֵּשׁ וְיִטְעַם וְיִתְעַנֶּה יוֹם שֵׁנִי תַּעֲנִית שָׁלֵם, וְכֵן יַעֲשֶׂה כָּל יְמֵי

## בַּאֵר הֵיטֵב

דִּבְקִרְאתוֹ בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַהֵר לְבַכּוֹת וְכֵן הוּא מְצוּי בְּמִתְפַּלְּלִים בְּכַוָּנָה, אֲבָל כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא הַצַּעַר מִלִּבּוֹ לֹא, עַיִן שָׁם. [וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) הַתִּירָ]: ד (ג) **תַּעֲנִית חֲלוֹם.** וְאִם חֲבֵרוֹ רָאָה עָלָיו חֲלוֹם רַע, אֵין לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת. שְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י סק״ד), עַיִן לְעֵיל סִימָן ר״כ (סק״ג). וְיִכְלֶה כָּל הַיּוֹם בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, וְיוּכַל לוֹמַר חַטָּאתִי עֲוִיתִי פָּשַׁעְתִּי. סֵדֶר הַיּוֹם (סדר קבלת שבת ותפילת ערבית). כָּתַב הַשּׁ״ז (סק״ג) דְּאִם הִרְהֵר בַּיּוֹם וְחָלַם בַּלַּיְלָה אֵין לוֹ לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת, עַיִן שָׁם. וְעַיִן בְּתְשׁוּבַת חִנּוּךְ בֵּית יְהוּדָה סִימָן ג׳ וּבִשְׁבוּת יַעֲקֹב (ח״ב) סִימָן ל״ד: (ד) **בְּיוֹם רִאשׁוֹן.** וְאִם בְּיוֹם רִאשׁוֹן הוּא יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אוֹ חֲנֻכָּה אוֹ פּוּרִים אוֹ יוֹם טוֹב אֲפִלּוּ יוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת, שֶׁאֵין לְהִתְעַנּוֹת (יא) עַד אַחַר כָּךְ. *וְיֵשׁ אוֹמְרִים מִי שֶׁיֵּשׁ שִׁנַּת צָהֳרַיִם וְחָלַם לוֹ חֲלוֹם רָע, יִתְעַנֶּה (יב) מֵחֲצִי הַיּוֹם (יג) עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה וְאָז יִבְדֹּיל, (יד) וּבְיוֹם הָרִאשׁוֹן יִתְעַנֶּה כְּאִלּוּ הִתְעַנָּה כָּל

צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אַחֵר. מַשְׁאַת בִּנְיָמִין סִימָן צ״ג. וּבְשַׁלְטֵי גִּבּוֹרִים פֶּרֶק ג׳ דְּשָׁבוּעוֹת (ס.) כָּתַב דְּאֵין צָרִיךְ תַּעֲנִית אַחֵר, וְיֵשׁ לְהוֹרוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמַּשְׁאַת בִּנְיָמִין וְכֵן פָּסַק הָעוֹלַת תָּמִיד (סק״ב) וְכֵן מִשְׁמַע בְּסִימָן תקס״ח סָעִיף ה׳ עַיִן שָׁם. וּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט) פָּסַק כְּהַשַּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים מִשּׁוּם קֹסֶף נְפָשׁוֹת לְהָקֵל, וְכֵן פָּסַק הַשּׁ״ז (סק״ג), עַיִן שָׁם שֶׁכָּתַב דְּאִם הִתְעַנָּה בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר אֵין צָרִיךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ, אֲפִלּוּ לֹא הִתְעַנָּה בְּיוֹם כִּפּוּר בְּרִירָה (סק״ג) מַה שֶּׁהִשִּׁיג עָלָיו. וּבְתִשְׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן ט׳ הֵלִיץ בְּעַדּוֹ, עַיִן שָׁם. וְנִרְאֶה לִי דְּאִם יוֹם רִאשׁוֹן הוּא יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל סְלִיחוֹת, עוֹלָה לוֹ לְדִבְרֵי הַכֹּל אִם אֵינוֹ רָגִיל לְהִתְעַנּוֹת כָּל שָׁנָה, דְּהָא אֵינוֹ חוֹבָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תקפ״א (סק״ט), אֲבָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִנְהָג לְהִתְעַנּוֹת בְּיוֹם רִאשׁוֹן, צָרִיךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ בְּיוֹם אַחֵר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). וְעַיִן בְּ(שְׁיָרֵי) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט): (ה) **חֲנֻכָּה.** אֲבָל שְׁאָר יָמִים שֶׁאֵין מִתְעַנִּין בָּהֶם כְּגוֹן יוֹמֵי דִּינְסִין אוֹ סִיגְּרִין אוֹ אִסְרוּ חַג, יֵשׁ לְהִתְעַנּוֹת בָּהֶם, וְהוּא הַדִּין בֵּין יוֹם הַכִּפּוּרִים לְסֻכּוֹת. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט) בְּשֵׁם הָרַ״שׁ הַלֵּוִי (או״ח סִימָן ד׳. וּבְרִירָשָׁה (פרשה סק״י) הֶעְתִּיק בְּשֵׁם רַמ״א דְּבְיוֹם שֶׁאֵין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן אֵין מִתְעַנִּין. וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן וְהוּא הַדִּין רֹאשׁ חֹדֶשׁ אָב מִתְעַנִּין עַיִן סִימָן תקע״ג וְסִימָן תק״פ (סעיפים א ב), וְהוּא הַדִּין בְּעֶרֶב פֶּסַח. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד). וּלְעִנְיָן כְּשֶׁמִּתְעַנִּין בְּאוֹתָן הַיָּמִים עַל תַּעֲנִית חֲלוֹם, וְדַאי לֹא בָּצֵי לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ, אֲבָל בְּחֹל הַמּוֹעֵד וְיוֹם טוֹב שֵׁנִי, צָרִיךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ. שְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט ס״ק ה ו) עַיִן שָׁם וְכֵן כָּתַב עוֹלַת תָּמִיד (סק״ג): (ו) **הַיּוֹם.** וְאֵינוֹ מִתְפַּלֵּל ״עַנֵּנוּ״, עַיִן סִימָן תקס״ב (סי״א). מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה). וּבְחֹל בְּכָהֲאי גַּוְנָא אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת. מָצָאתִי:

## בֵּאוּר הֲלָכָה

לְשֵׁם תַּעֲנִית אִסּוּר, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּהוּא רַק מִעוּט הַיּוֹם לֹא מַכְרְחִינַן בְּשֶׁכִּיל זֶה לְהַשְׁלִים שְׁאָר רֻבּוֹ שֶׁל יוֹם בְּתַעֲנִית:

**ג * צַעַר הוּא לוֹ וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ אִם יֹאכַל מְעַט, דְּאִי לָאו הָכִי אֵין לוֹ לְמִנַּע מַחֲמַת זֶה:

**ד * בְּיוֹם רִאשׁוֹן.** וְאִם אִקְּלַע הַחֲלוֹם בְּתַעֲנִית צִבּוּר, אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אַחֵר, דְּעוֹלָה לוֹ יוֹם זֶה [אַחֲרוֹנִים]:

*** מַה שֶּׁבִּטֵּל עֹנֶג שַׁבָּת.** וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה יוֹם טוֹב שֶׁחָל בְּשַׁבָּת וְהִתְעַנָּה בּוֹ תַּעֲנִית חֲלוֹם, דֵּי בְּיוֹם אֶחָד לִבְד [פְּרִי מְגַדִּים (מ״ז סק״ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים].

וְעַיִן בְּאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ דְּעַל הָא דְּסָעִיף ב׳ וְג׳ אֵין צָרִיךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתָם:

*** וְיֵשׁ אוֹמְרִים מִי שֶׁיֵּשׁ שִׁנַּת צָהֳרַיִם וְכוּ׳.** וְאִם חָלַם לוֹ בְּשַׁבָּת סְמוּךְ לְמִנְחָה

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּאָמְרוֹ שִׁיר הַשִּׁירִים בַּאֲשֶׁר שָׁיְּדַע הֵיכָן הַדְּבָרִים מַגִּיעִים, וְכֵן הוּא מָצוּי בְּמִתְפַּלְּלִים בְּכַוָּנָה, אֲבָל סְתָם לְבַכּוֹת כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא הַצַּעַר מִלִּבּוֹ לֹא, עַיִן שָׁם. אֲבָל בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ג) הַתִּירוּ, כֵּיוָן שֶׁעַל יְדֵי בְּכִיָּתוֹ יָרֵחַ לוֹ: **ג (ה) וַאֲכִילָה וְכוּ׳.** אֲבָל כְּשֶׁאֵין לוֹ צַעַר, (ג) אַף שֶׁמִּתְעַנֶּה עַל עֲוֹנוֹת וּמַחֲמַת תְּשׁוּבָה, אָסוּר: **ד (ו) מֻתָּר לְהִתְעַנּוֹת.** וְאִם חֲבֵרוֹ רָאָה עָלָיו חֲלוֹם רַע בְּשַׁבָּת וְסִפֵּר לוֹ, לֹא יִתְעַנֶּה, אֲבָל אִם אֵרַע כֵּן בְּחֹל, יִתְעַנֶּה [וְכֵנָתָה הַגְּדוֹלָה מֵהַדְּוִדָא בַּתְרָא (שכנה״ג הגב״י סק״ד) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה) עַיִן שָׁם]. וְעַיִן לְעֵיל בְּסִימָן ר״כ בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ב׳ דְּמִי שֶׁחָלַם לוֹ חֲלוֹם קָשֶׁה עַל חֲבֵרוֹ, יִתְעַנֶּה, וְהֶבִיאוּ כָּאן גַּם הָאֵלִיָּה רַבָּה (שם) עַיִן שָׁם, וּמִשְׁמַע שֶׁהַחוֹלֵם בְּעַצְמוֹ יִתְעַנֶּה כַּיָּדוּעַ שֶׁהוּא בְּחֹל, וְאוּלַי דְּשָׁם מִירֵי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְסַפֵּר לוֹ לְצַעֲרוֹ. **(ז) תַּעֲנִית חֲלוֹם.** וְגַם (ד) יָכוֹל כָּל הַיּוֹם בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וְיִתְכַּפֵּר לוֹ, וּבְסֵדֶר הַיּוֹם (סדר קבלת שבת ותפילת ערבית) כָּתַב דְּיוּכַל לְהִתְוַדּוֹת עַל עֲוֹנוֹתָיו כְּשֶׁמִּתְעַנֶּה כְּמוֹ בְּחֹל. וְעַיִן לְעֵיל בְּסִימָן ר״כ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ה) דְּעֲבֵרוֹת וּמַזִּיקוֹת אֵין לְהוֹרוֹת לָהֶן לְהִתְעַנּוֹת אֲפִלּוּ בְּחֹל, אֶלָּא יִתְנוּ פִּדְיוֹן נַפְשָׁם לִצְדָקָה, וּבִפְרָט אִם הֵן חֲלוּשׁוֹת בְּוַדַּאי אֵין לָהֶן לְהַחְמִיר עַל עַצְמָן. כָּתַב הַשּׁ״ז (סק״ג), אִם הִרְהֵר בַּיּוֹם וְחָלַם לוֹ בַּלַּיְלָה מֵעִנְיַן הַהִרְהוּר, אֵין לוֹ לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת, דְּהַהִרְהוּר גָּרַם זֶה וְלֹא הָרְאוּהוּ מִן הַשָּׁמַיִם: **(ח) בְּיוֹם רִאשׁוֹן.** (ה) הוּא תַּעֲנִית חוֹבָה כְּגוֹן שֶׁבָּעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז וְכַדּוֹמֶה אוֹ אֲפִלּוּ תַּעֲנִית יָחִיד שֶׁנָּהֲגוּ בּוֹ חוֹבָה כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִנְהָג קָבוּעַ תָּמִיד לְהִתְעַנּוֹת יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל סְלִיחוֹת, אֵינוֹ עוֹלֶה לוֹ, כֵּיוָן שֶׁאַף אִם לֹא הָיָה מִתְעַנֶּה בְּשַׁבָּת הָיָה מִתְעַנֶּה יוֹם זֶה, וְצָרִיךְ לְתֵת יוֹם אַחֵר. (ו) וְיֵשׁ חוֹלְקִין עַל זֶה וְסָבְרִי לְהוּ דְּאַף תַּעֲנִית חוֹבָה שֶׁהוּא בְּיוֹם רִאשׁוֹן עוֹלֶה לוֹ, וְיִכָּנֵס בְּיוֹם הַתַּעֲנִית חוֹבָה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כַּפָּרָה עַל מַה שֶּׁהִתְעַנָּה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. (ז) וּמִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ הַתַּעֲנִית יָכוֹל לְסָמְכָּ עַל הַפְּקִלִּין דְּעוֹלֶה לוֹ: **(ט) חֲנֻכָּה וְכוּ׳.** דַּוְקָא אִלּוּ הַיָּמִים שֶׁמְּדִינָא אָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בָּהֶם, אֲבָל אִם יוֹם רִאשׁוֹן הוּא יוֹם שֶׁאָסוּר הַתַּעֲנִית בּוֹ (ח) אֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָג כְּגוֹן יוֹמֵי דִּינְסִין אוֹ סִיגְּרִין אוֹ אִסְרוּ חַג אוֹ בֵּין יוֹם הַכִּפּוּרִים לְסֻכּוֹת וּכְהַאי גַּוְנָא, יָכוֹל לְהִתְעַנּוֹת בָּהֶם תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ, וְגַם אִם הִתְעַנָּה בָּהֶם תַּעֲנִית חֲלוֹם אֵין צָרִיךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ, אֲבָל הַמִּתְעַנֶּה חֲלוֹם בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וַחֲנֻכָּה וּפוּרִים וְיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת וְחֹל הַמּוֹעֵד, צָרִיךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ [אַחֲרוֹנִים]: **(י) אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ.** וְדַוְקָא שְׁאָר רָאשֵׁי חֳדָשִׁים, אֲבָל בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) דְּיָכוֹל לְהִתְעַנּוֹת בּוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא תַּעֲנִית צַדִּיקִים, עַיִן סִימָן תק״פ (ס״ב). א]וּבְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ח) חוֹלֵק עָלָיו, דְּהָא כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם לְקַמָּן (סי׳ תקפ בתחילת הסי׳) דְּמִי שֶׁאֵינוֹ רָגִיל לְהִתְעַנּוֹת תַּעֲנִית צַדִּיקִים וְאֵרַע לוֹ אֵיזוֹ צָרָה חַס וְחָלִילָה אַל יִתְעַנֶּה בּוֹ: **(יא) עַד אַחַר כָּךְ.** וְצָרִיךְ בְּכָל זֶה לְהַקְדִּים (י) כָּל מַה שֶּׁיָּכוֹל: **(יב) מֵחֲצִי הַיּוֹם.** וְאַף עַל פִּי כֵן (יא) אֵינוֹ מִתְפַּלֵּל ״עַנֵּנוּ״ אַחַר כָּךְ: **(יג) עַד חֲצִי הַלַּיְלָה.** וְיֵשׁ מְקִלִּין (יב) שֶׁלֹּא יִתְעַנֶּה רַק עַד הַלַּיְלָה, וְיֵשׁ לְסָמְכָּ עַל זֶה כְּשֶׁהָיָה יוֹם טוֹב בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת [אַלִּיָּה רַבָּה (סק״ו)]. וְאִם חָלַם לוֹ בְּתְחִלַּת הַלַּיְלָה וְנִנְעַר, הַשָּׁלֵ״ה (מסכת תענית פרק נר מצוה אות יט) הֶחְמִיר שֶׁלֹּא לִטְעֹם גַּם בַּלַּיְלָה וְהֶבִיאוּ הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תקס״ד (סק״א), וְאַלִּיָּה רַבָּה (סק״ג) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ח). וּבְחֹל בְּכָהֲאי גַּוְנָא אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת. מָצָאתִי:

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג [1] בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש דאין צריך) וְאַלִּיָּה רַבָּה (סק״ד) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים: ד [2] אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ה): (ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וְאַלִּיָּה רַבָּה (סק״ו) הִסְכִּימוּ לְמַשְׁאַת בִּנְיָמִין (סי׳ צג), וּפְלֹא בְּטַ״ז (סק״ב), וְדָחָה רְאָיוֹתָיו: (ו) ט״ז (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים שֶׁהִסְכִּימוּ עִמּוֹ: (ז) הַגְּרַ״ז (ס״ה): (ח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) בְּשֵׁם כְּפָה אַחֲרוֹנִים וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ח), וְכֵן הִסְכִּים הַגְּרַ״ז (ס״ג), וּפְלֹא כְּדִרְישָׁה (פרשה סק״י) וְאַלִּיָּה רַבָּה (סק״ט): (ט) וְאַף שֶׁבְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) צָדַד לְהַתִּיר, שֶׁהַתַּעֲנִית אֵינוֹ מַתְחִיל רַק כְּשֶׁיָּאִיר הַיּוֹם: (יד) **וּבְיוֹם רִאשׁוֹן יִתְעַנֶּה.** וַאֲפִלּוּ (יג) אִם חָלַם לוֹ אַחַר שֶׁכָּבָר קַיָּם סְעוּדָה

דְּבָרִים הַגּוֹרְמִים לְהַאֲרִיךְ בְּתַעֲנִיּוֹת: (יא) אִם אֵרַע בְּשַׁבָּת הַסְּמוּךְ לְיוֹם טוֹב וְעַל כָּל פָּנִים בַּעֲשָׂרִים הַסְּמוּךְ לְיוֹם טוֹב שֵׁנִי, יֵשׁ לְהָקֵל לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אֶחָד לִבְד לְכַפָּרָה. וְעַיִן בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם בְּשֵׁם בֵּית יְהוּדָה (או״ח סי׳ נב) בְּאִם חָלַם בְּעֶרֶב פֶּסַח אֶחָד חֲצוֹת, לֹא יִתְעַנֶּה בַּלַּיְלָה מִשּׁוּם מִצְוַת מַצָּה, וְכֵן כָּתַב בְּיַד אֵלִיָּהוּ סִימָן ל״ב, וְעַיִן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ט) בְּשֵׁם דִּבֵּר מֹשֶׁה (מ״א או״ח סי׳ מב) מִי שֶׁחָלַם בְּצָפְרִים בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יִתְעַנֶּה מֵחֲצִי הַיּוֹם עַד חֲצִי הַלַּיְלָה, וְאַחַר כָּךְ יְקַדֵּשׁ וְיִטְעַם וְיִתְעַנֶּה יוֹם שֵׁנִי תַּעֲנִית שָׁלֵם, וְכֵן יַעֲשֶׂה כָּל יְמֵי

ד [ו] **הַיּוֹם.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיִן בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ט) אִם אֵרַע בְּשַׁבָּת הַסְּמוּךְ לְיוֹם טוֹב וְעַל כָּל פָּנִים בַּעֲשָׂרִים הַסְּמוּךְ לְיוֹם טוֹב שֵׁנִי, יֵשׁ לְהָקֵל לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אֶחָד לִבְד לְכַפָּרָה. וְעַיִן בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם בְּשֵׁם בֵּית יְהוּדָה (או״ח סי׳ נב) בְּאִם חָלַם בְּעֶרֶב פֶּסַח אֶחָד חֲצוֹת, לֹא יִתְעַנֶּה בַּלַּיְלָה מִשּׁוּם מִצְוַת מַצָּה, וְכֵן כָּתַב בְּיַד אֵלִיָּהוּ סִימָן ל״ב, וְעַיִן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ט) בְּשֵׁם דִּבֵּר מֹשֶׁה (מ״א או״ח סי׳ מב) מִי שֶׁחָלַם בְּצָפְרִים בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יִתְעַנֶּה מֵחֲצִי הַיּוֹם עַד חֲצִי הַלַּיְלָה, וְאַחַר כָּךְ יְקַדֵּשׁ וְיִטְעַם וְיִתְעַנֶּה יוֹם שֵׁנִי תַּעֲנִית שָׁלֵם, וְכֵן יַעֲשֶׂה כָּל יְמֵי

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** וּבשו״ע הרב (ס״ג) כתב שיכול להתענות בראש חודש אב וניסן.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

יוֹם הַשַּׁבָּת (מצאתי כתוב): **ה** [ז]יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין לְהִתְעַנּוֹת תַּעֲנִית חֲלוֹם בְּשַׁבָּת אֶלָּא עַל חֲלוֹם שֶׁרָאָהוּ תְּלָת זִמְנֵי. [ח]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁבַּזְּמַן הַזֶּה אֵין לְהִתְעַנּוֹת תַּעֲנִית חֲלוֹם בְּשַׁבָּת, שֶׁאֵין אָנוּ בְּקִיאִים בְּפִתְרוֹן חֲלוֹמוֹת לֵידַע אֵיזֶה טוֹב וְאֵיזֶה רַע. [ט]וְהָעוֹלָם אוֹמְרִים שֶׁנִּמְצָא בְּסִפְרִים קְדְמוֹנִים (טו) שֶׁעַל שִׁלְשָׁה חֲלוֹמוֹת מִתְעַנִּים בְּשַׁבָּת, וְאֵלּוּ הֵן, הָרוֹאֶה (ז) (טז) סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁנִּשְׂרָף, (מ) אוֹ יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּשָׁעַת נְעִילָה, (ט) אוֹ (יז) קוֹרוֹת בֵּיתוֹ (יח) * [*] שְׁנָיו שֶׁנָּפְלוּ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים הָרוֹאֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת נְעִילָה, וְיֵשׁ אוֹמְרִים הָרוֹאֶה שֶׁקּוֹרֵא בַּתּוֹרָה, וְיֵשׁ אוֹמְרִים הָרוֹאֶה שֶׁנּוֹשֵׂא אִשָּׁה. וְהָא דְּרוֹאֶה שְׁנָיו שֶׁנָּפְלוּ, דַּוְקָא שְׁנָיו, אֲבָל הָרוֹאֶה לְחָיָיו שֶׁנָּשְׂרוּ חֲלוֹם טוֹב הוּא, דְּמַתּוּ הַיּוֹעֲצִים עֲלֵיו רָעָה. [א]וְנִרְאָה לִי (יט) שֶׁהַחֲלוֹמוֹת שֶׁאָמְרוּ בְּפֶרֶק הָרוֹאֶה (נכלמת ט:-מ:) (כ) שֶׁהֵם (י) רָעִים, (כא) גַּם עֲלֵיהֶם מִתְעַנִּין בְּשַׁבָּת: **ו** [ג]הַמִּתְעַנֶּה בְּשַׁבָּת אוֹמֵר עֲנֵנוּ (כב) אַחַר סִיּוּם תְּפִלָּתוֹ בְּלֹא חֲתִימָה [י]וְכוֹלְלוֹ בָּאֲלֹהַי נְצֹר. הָגָה: וְיֹאמַר אַחַר תְּפִלָּתוֹ רִבּוֹן הָעוֹלָמִים גָּלוּי וְכוּ' כְּמוֹ בְּחֹל (אור זרוע הלכות תענית (סי' מז)): **ז** [כ]אִם הַקְּדִימָה לֶאֱכֹל הוּא עֹנֶג לוֹ, כְּגוֹן שֶׁנִּתְעַכְּלָה סְעוּדַת הַלַּיְלָה, יַקְדִּים, וְאִם הָאָחוֹר עֹנֶג לוֹ, כְּגוֹן שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְעַכְּלָה, יְאַחֵר. הָגָה: וְכֵן מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ סְעוּדוֹת כָּל יוֹם כְּמוֹ בְּשַׁבָּת, (כג) יְשַׁנֶּה בְּשַׁבָּת (כד) * לְהַקְדִּים (יט) אוֹ לְאַחֵר (גמרא פרק כל כתבי (קיט.) וטור): **ח** [ל]אֵין מִתְעַנִּין (כה) עַל שׁוּם צָרָה (יג) (כו) מֵהַצָּרוֹת (כז) אֵין צוֹעֲקִים וְלֹא מַתְרִיעִין בּוֹ עַל

ז מִרְדְּכִי סוֹף פֶּרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת (סי' רכט) בְּשֵׁם מַהֲרַ"ם. ח טוּר סִימָן תקס"ח בְּשֵׁם רַב עַמְרָם וְרַבֵּנוּ קָלוֹנִימוּס וְשָׁכֵן כָּתַב אֲבִי הָעֶזְרִי (ראבי"ה סי' תתס). ט בֵּית יוֹסֵף (ד"ה והא דאיתא). י טוּר בְּסִימָן ר"כ בְּשֵׁם בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (סי' יח) וְאֲבִי הָעֶזְרִי (בכרכות פ"ה סי' ט). כ טוּר לְשׁוֹן הָא דְּרַב וּשְׁמוּאֵל בְּהַלָּקְדִים אוֹ לְאַחֵר שַׁבָּת קִ"ט (ע"א) דְּלֹא פְּלִיגִי. ל טוּר, וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה וכתב שאין מתענין) שֶׁאוּלַי כֵּן הָיָה לְפָנָיו וְנִסְתָּחוּ בְּהַרְמַבַּ"ם וְיִשְׁרָה הֵיא.

## בַּאֵר הֵיטֵב

**ה** (ז) **סֵפֶר תּוֹרָה.** הוּא הַדִּין תְּפִלִּין. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): (מ) **אוֹ יוֹם הַכִּפּוּרִים.** בְּסֵפֶר קְרֵנֵךְ מְנֻחָה סִימָן שפ"ו כָּתַב וַאֲנִי כְּשֶׁרוֹאֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים עוֹשֶׂה יוֹם טוֹב, דְּרָמְזוּ שֶׁמְּתְכַּפְּרִין לוֹ עֲוֹנוֹתָיו, וְכָל שֶׁכֵּן בְּשָׁעַת נְעִילָה, עַיֵּן שָׁם: (ט) **אוֹ קוֹרוֹת.** וּבְרָכָה פְּרָשַׁת מַקֵּץ (פרשה פט אות ח) אִיתָא שְׁפָרְחוּ לְאִשָּׁה שֶׁחָלַד זָכָר וְכֵן הָיְתָה לָהּ: (י) **רָעִים.** וְעַל הַפֶּסֶד מָמוֹן לֹא יִתְעַנֶּה בְּשַׁבָּת. סֵפֶר חֲסִידִים סִימָן. (תתס"ח) [תתס"ח]. כָּתַב שָׁלֵ"ה (מסכת שבת פרק נר מצוה אות נא) שֶׁאַף בְּאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה חֲלוֹמוֹת אֵין לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת, אֶלָּא אִם כֵּן נַפְשׁוֹ עֲגוּמָה עָלָיו וּכְשֶׁיִּתְעַנֶּה יִמְצָא נֶחָת רוּחַ. וּכְשֶׁשָּׁאֲלוּהוּ עַל חֲלוֹמוֹת בְּשַׁבָּת, הָיָה רָגִיל לִפְסֹק שֶׁלֹּא יִתְעַנּוּ בְּשַׁבָּת אֶלָּא יְקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם לְהִתְעַנּוֹת שְׁנֵי יָמִים בְּחֹל. וְזֶה לְשׁוֹן מְגִיד מֵישָׁרִים (פרי ויקהל מהדורא בתרא), נָפָה הוֹרִיתָ שֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת אֶלָּא אוֹתָן שְׁלֹשָׁה בִּלְבַד, וְשֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת אִם רָאָה בַּחֲלוֹם שֶׁנָּפַל סֵפֶר תּוֹרָה מִיָּדוֹ. עַד כָּאן. וְכָתַב הָרִיבַ"ש (סי' תקיג) אִם מִצְטַעֵר בְּיוֹתֵר מִמַּה שֶׁמִּצְטַעֵר בְּפַחַד הַחֲלוֹם, אָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת, דַּאֲפִלּוּ בְּחֹל אֵינוֹ מִצְטַעֵר. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג): **ז** (יז) **אוֹ לְאַחֵר.** פֵּרוּשׁ שָׁעָה מְעַטָּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטַעֵר. (פרנקפורט ד"ם) סִימָן תר"ג. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג):

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שְׁלִישִׁית אַחַר חֲצִי הַיּוֹם, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ בְּלֹא הַחֲלוֹם אִי בָּעֵי שָׁלֹא לֶאֱכֹל עוֹד הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהִתְעַנָּה לְשֵׁם תַּעֲנִית עֲבֵרָה הִיא בְּיָדוֹ, וְצָרִיךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית עַל זֶה: **ה** (טו) **שֶׁעַל שְׁלֹשָׁה חֲלוֹמוֹת מִתְעַנִּין.** [ב]וְאַף בְּאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה (יח) אֵין לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת אֶלָּא אִם כֵּן הַתַּעֲנִית עֹנֶג לוֹ, כְּגוֹן שֶׁנַּפְשׁוֹ עֲגוּמָה עָלָיו וּכְשֶׁיִּתְעַנֶּה יִמְצָא נֶחָת רוּחַ, לְאַפּוֹקֵי אִם הוּא אָדָם דִּלְא קָפִיד בַּחֲלוֹם רַע אוֹ שֶׁהַתַּעֲנִית קָשֶׁה עָלָיו וּמִצְטַעֵר יוֹתֵר בְּתַעֲנִיתוֹ מִמַּה שֶׁמִּצְטַעֵר בְּפַחַד הַחֲלוֹם, אָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת [רֵ"ש (סי' תקיג)]. וּבְשֵׁם שָׁלֵ"ה (מסכת שבת פרק נר מצוה אות נא) כְּתָבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁאַף בְּאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה הָיָה רָגִיל (טו) עַל הָרֹב לִפְסֹק שֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת, אֶלָּא יִתְעַנֶּה שְׁנֵי יָמִים בְּחֹל נֶגֶד יוֹם הַשַּׁבָּת וְיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁאַחֲרָיו: **ו** (טז) **סֵפֶר תּוֹרָה.** וְהוּא הַדִּין (מח) תְּפִלִּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן פָּרָשִׁיוֹת שַׁבְּתוֹרָה, אֲבָל נְבִיאִים וּכְתוּבִים מַשְׁמַע דְּלֹא [פְּרֵי מְגַדִּים (א"א סק"ח)]. וּמַה שֶּׁכָּתוּב שֶׁנִּשְׂרַף לְאַפּוֹקֵי (י) אִם רוֹאֶה שֶׁנָּפַל מִיָּדוֹ: (יז) **קוֹרוֹת בֵּיתוֹ.** וּבְמִדְרָשׁ רַבָּה (בראשית פרשה פט אות ח) אִיתָא שֶׁפָּרְחוּ לְאִשָּׁה שֶׁחָלַד זָכָר וְכֵן הָיָה לָהּ: (יח) **אוֹ שְׁנָיו.** וְאִם הָיָה לוֹ כְּאֵב שִׁנַּיִם לֹא יִתְעַנֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַטּ"ז (סק"ג) בְּמִהֲרַהֵר [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ד"ה שניהן)]: (יט) **שֶׁהַחֲלוֹמוֹת שֶׁאָמְרוּ.** וּפְשׁוּט דְּגַם בָּזֶה דַּוְקָא אִם נַפְשׁוֹ עֲגוּמָה עָלָיו וּכְדִלְעֵיל: (כ) **שֶׁהֵם רָעִים.** וְלֹא יִתְעַנֶּה (יט) עַל חֲלוֹמוֹת שֶׁהֵם הֶפְסֵד מָמוֹן, אֶלָּא דַּוְקָא עַל דְּבָרִים שֶׁמְּחַלְּלִין עֲלֵיהֶם שַׁבָּת: (כא) **גַּם עֲלֵיהֶם** וְכוּ'. וְצָרִיךְ הָאָדָם (יט) לְדַקְדֵּק, שֶׁהִרְבֵּה דְּבָרִים הוֹלְכִים אַחַר הַשֵּׁם בַּלָּשׁוֹן, כְּגוֹן 'שׁוֹגֵרָא' 'שִׁינֵרָא', עַיֵּן שָׁם בְּגִמָּרָא (נו:): **ו** (כב) **אַחַר סִיּוּם תְּפִלָּתוֹ.** הַיְנוּ (כ) קֹדֶם יְהִיוּ לְרָצוֹן. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּמֵאֵת לוֹמַר בְּשַׁבָּת אֱלֹהַי נְצֹר וְכוּ' יְהִי רָצוֹן וְכוּ', דְּאֵינוֹ אָסוּר שְׁאֵלַת צָרְכֵי אָלָּא כְּשֶׁמְּבַקֵּשׁ עַל חֹלִי אוֹ פַּרְנָסָה וְדוֹמֶה לוֹ שֶׁיֵּשׁ צַעַר לְפָנָיו, אֲבָל חֲרָטַת עֲוֹנוֹת טוֹב לוֹמַר בְּכָל יוֹם (כפ) כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ בִּלְשׁוֹן וִדּוּי: **ז** (כג) **יְשַׁנֶּה בְּשַׁבָּת.** כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מִנְכַּר שֶׁהוּא לְכָבוֹד שַׁבָּת: (כד) **לְהַקְדִּים אוֹ לְאַחֵר.** פֵּרוּשׁ (כב) שָׁעָה מוּעֶטֶת, אֲבָל לְאַחַר הַרְבֵּה אֵין נִרְאֶה, שֶׁיִּהְא רַעַב בְּשַׁבָּת: **ח** (כה) **עַל שׁוּם צָרָה.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ (כג) עַל אוֹתָן שֶׁמְּבָאר בְּסָמוּךְ שֶׁזּוֹעֲקִין וּמִתְחַנְּנִין עֲלֵיהֶן: (כו) **מֵהַצָּרוֹת.** [ה]כְּשֶׁיֵּשׁ מֵאֹרַע וְצָרִיךְ

## שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְמִי שֶׁלִּבּוֹ נוֹקְפוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשִׁיּוּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגהה"ט סק"ב) דְּמֵה שֶׁכָּתַב הָרַמ"א לְמֵיתַב תַּעֲנִית עַל תַּעֲנִית חֲצִי יוֹם הַשַּׁבָּת נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן, וּמִכָּל מָקוֹם מִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ בָּזֶה אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ו אא) בְּשֵׁם הַפְּרִי חָדָשׁ כְּמִי שֶׁחָלַם לֵיל שַׁבָּת וְהִתְעַנָּה בְּשַׁבָּת וּמוֹצָאֵי שַׁבָּת הָיָה יוֹם טוֹב וְחָלַם גַּם כֵּן וְהִתְעַנָּה, נִסְתַּפֵּק הַפְּרִי חָדָשׁ אִם צָרִיךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ שֶׁנֵּי יָמִים. וְעַיֵּן בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם בְּשֵׁם בֵּית דָּוִד (או"ח סי' קיט) בְּאִם חָלַם חֲלוֹם רַע עַל חֲבֵרוֹ, וְכָתַב מַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ג) בְּשֵׁם אַהֲל יוֹסֵף (או"ח סי' ג) שְׁאִם חָלַם בְּשַׁבָּת חֲלוֹם רַע עַל חֲבֵרוֹ לֹא יֹאמַר לוֹ, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן נִרְאֶה לִי. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: **ה** [בשו"ע] **שֶׁנָּפַל.** וְכָתַב בְּמַשֶּׁה יְהוּדָה (סק"ד), וְאִם הָיָה לוֹ שִׁנַּיִם לֹא יִתְעַנֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים בְּמִהֲרַהֵר. וְעַיֵּן בְּחִנּוּךְ בֵּית יְהוּדָה סִימָן ג' אפילו על אלו השלשה חלומות, וא"כ אין נפ"מ בכל דעות אלו שהביא השו"ע. **ג]** כתב בשו"ע הרב (ס"ט): אם יש בעיר עשרה שמתענים תענית חלום בשבת, לא יעשו עצמם ציבור לחזור אחר אחד מהם שיתפלל תפלת המנחה בקול רם ולומר 'עננו' בציבור. **ד]** בשו"ע הרב (ס"ח) כתב: צריך לומר 'עננו' אחר סיום תפלתו בלא חתימה, וטוב לכוללו באלהי נצור. **ה]** בשו"ע הרב (ס"ט וקו"א סק"ב) כתב שאם יש בו סכנת היום מותר אף בציבור, ואם אין בו סכנת היום לא התירו אלא אם כן היום אירעה הצרה.

**ה** (יז) **שֶׁלֹּא** (מסכת שבת פרק נר מצוה אות נא) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ג) וּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק"ג), דְּלֹא כְּבֵ"ח (סי"ב) וְטַ"ז (סק"ג): (טו) **נִרְאֶה שֶׁשִּׁעְמוֹ הָיָה דְּשָׁקֵא אֵין נַפְשׁוֹ עֲגוּמָה עָלָיו, אֲבָל בְּוַדַּאי נַפְשׁוֹ עֲגוּמָה מְזֹרָה, וְכֵן מִשְׁמַע בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ שִׁשִּׁים** (סי' ו ס"ח). **וּבְחַיֵּי אָדָם** (ח"ב כלל ז ס"ד) **לֹא כָּתַב כֵּן עַיֵּן שָׁם:** (מז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): (יז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז): (יח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) בְּשֵׁם סֵפֶר חֲסִידִים (סי' תתסה):

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** בשו"ע הרב (ס"ז) כתב על זה: אבל יש אומרים שנשתנו פתרוני החלומות מזמן חכמי הגמרא לזמנינו, כמו שנשתנו הרפואות שבזמנינם, וכן יש אומרים שהרואה יום הכיפורים אפילו בשעת נעילה אינו חלום רע כי הוא סימן יפה שמחלו עוונותיו וכן הרואה קורות ביתו שנפלו אמרו במדרש שחלמה אשה אחת כך ופתרו לה שתלד זכר וכן היה לה. **ב]** בשו"ע הרב (ס"ז וקו"א סק"א) כתב שאם התענית עונג לו יותר ממה שיאכל וישתה, יתענה אפילו על שאר חלומות, ואם לאו לא יתענה

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah